תולדות תשפ"ד
אשי ישראל

השיעור השבועי מפי מורינו
הרה"צ רבי יצחק לעזער שליט"א
בעל מחבר - תוך הנחל ושיחות מוהרא"ש

גיליון ש"צ

ניתן להאזין לשיעור בכל יום רביעי בשעה 22:10 בטלפון:077-2612984 שלוחה 9

הגליון הקדוש יו"ל לעילוי נשמת
האברך שזכה לעסוק בהפצת אור רבינו ז"ל בעולם ובפרט זכה לכתוב מידי שבוע את שיעורו של מורינו הרה"צ שליט"א בעלון קדוש זה.
ר' **שלמה חנוך** ז"ל בן ר' **ישראל משה**
נלב"ע ראש חודש כסליו תש"פ

חסדי ה' יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **תולדות**, ורק שם הפרשה לבד כבר מלמד אותנו שיש פה לימוד לעובדא ולמעשה לדורות.

כשמוזכר בגמרא (ב"ק ב: ועוד) ענין של "אבות מלאכות" [שהן ארבעים חסר אחת וכו'], אומרת הגמרא: **"אבות, מכלל דאיכא תולדות"**; כי כשיש 'אבות' – מוכרח שיהא 'תולדות', כי על מה אתה 'אב'?... וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (פרקי דרבי אליעזר פ"ג): **"אין מלך בלא עם"**, אותו דבר לענייננו: **"אין אבות ללא תולדות"**.

נמצא א"כ, שהמילה 'תולדות' נותנת לנו כינוי ותואר קדוש, שאנחנו 'תולדות'! יצחק אבינו היה התולדה הראשונה של עם ישראל [אמנם היה את ישמעאל, ועל כן יצחק לא היה בכור לאברהם, אבל ההולדה הראשונה של אברהם אבינו אחר שהוא נימול היה יצחק], וכולנו אחריו, בכל הדורות, ה'תולדות' של האבות הקדושים, ואנחנו צריכים ללמוד ממעשיהם.

צריך לדעת שכל סיפורי התורה אינם 'סיפורים' שקרו בעבר, ותו לא... צריכים לעקור את הדעה המשובשת שיש בקרב אילו בני אדם החושבים שהתורה מספרת "סיפורים שהיו פעם עם האבות הקדושים, וזה קרה להם פעם"... **עלינו להכנים בתוך נפשינו, שכל זיז וכל סיפור של התורה הקדושה הוא לימוד חי לנו, ולכל הדורות! ולזכור היטב אשר "מעשה אבות סימן לבנים"!**

הביטוי "מעשה אבות סימן לבנים" אמנם מופיע בספרי קודש רבים, אבל בעיקר מייחסים זאת להרמב"ן הקדוש [בפירושו על התורה בפרשיות אלו],

והוא מכנה זאת ג"כ בשם "פועל דמיוני", דהיינו שכל הפעולות של האבות הקדושים הן 'פועל דמיוני' שאנו יכולים להידמות אליהם וללמוד מהם.

והנה, ממילים אלו – "מ'עשה א'בות ס'ימן ל'בנים" יוצא ר"ת שמו המלא של הם"מ, ומה הלימוד בזה? שעיקר הכח שלנו בכל הדורות לעמוד חזק בכל הניסיונות שלנוּ ולא להיכנע להסתות של הם"מ, זה ע"י שאנו למדים מ"מעשה אבות"! כי הם הכינו לנו את הכל, לכל מצבי החיים! רק אם אדם יעיין בדברי התורה, ומתחיל מספר בראשית – שבו אנו אוחזים, והוא מגיע עוד לפני כל המצוות, כי זה הדבר הראשון: **תדע איזה יחום יש לך!** "איזה יחום יש לי כבר?... אבא שלי הוא ככה וככה, ואבא שלי כך וכך"... **אל תשכח את היחוס העיקרי והמקורי שלך – האבות הקדושים, שהם מושרשים בתוך כל יהודי!** שזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות טז:): "אין קורין אבות אלא לשלשה ואין קורין אמהות אלא לארבע", ואדם שואל "מה זה קשור אליי?" **כי באמור, "אבות מכלל דאיכא תולדות", אם הם נקראים אבות – אנחנו התולדות, וא"כ מתייחסים אנו ישיר אליהם!**

ואיתא בספה"ק, שהאבות הקדושים מרמזים על 'מדות' – אברהם אבינו מיוחד למדת החסד, יצחק אבינו מיוחד למדת הגבורה – מסירות נפש, יעקב אבינו כלול משניהם – מדת התפארת, כי הוא "בחיר האבות", וע"כ הוא החיבור והקשר ביניהם, ולנו יש קשר ישיר אליהם, וזה מתבטא בעיקר בימים טובים – כמובא בספה"ק – למשל: חג הסוכות, מקיימים את מצות סוכה כפשוטה, ומקשרים עצמנו אל הז' רועים שהם מברכים אותנו ומחיים אותנו – אברהם, יצחק ויעקב, ושאר הרועים הקדושים: משה ואהרן, יוסף ודוד, אלו דברים חיים! נכון שלא כל אחד זוכה לראות זאת, אבל מה הכוונה 'לראות'? מסופר על ר' נתן, שפעם בראש השנה – בקיבוץ הקדוש – נכנס בהתלהבות עצומה וקם למול מאות האנשים שהגיעו אל הקיבוץ וצעק: **"הנה רבינו כאן איתנו! ואם רבינו כאן איתנו – כל הז' רועים כאן איתנו! ואני מאמין בזה באמונה ברורה וחזקה, ואני רואה אותם!"...**

כי ע"י האמונה שלו הוא ממש ראה אותם, שזו נקראת אמונה ברורה, וכמו שאומר רבינו (ליקו"מ ח"א סי' סב): אצל המאמין הוא כמו שרואה ממש בעיניו; זה לא סתם 'סיפור', ואומרים

לך ״תאמין״... אלא זה ממש כמו שהוא רואה בעיניים! ר׳ נתן פעם אמר על הפסוק הראשון בספר יחזקאל הנביא שזכה לראות מעשה המרכבה, וגילה את כל מה שנעשה בעולמות העליונים [שזה מהדברים הכי גבוהים, מי שזוכה להבין], איך מתחילה הנבואה של יחזקאל הנביא? אומר הפסוק: ״נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹקִים״ – פתאום השמים נפתחים ואתה רואה מראות אלקים... אומר ר׳ נתן דבר נורא ונפלא: הפסוק: ״נִ׳פְתְּחוּ הַ׳שָּׁמַיִם וָ׳אֶרְאֶה מַ׳רְאוֹת אֱ׳לֹקִים ר״ת ׳אמונה׳, מסביר ר׳ נתן: זה בא ללמדנו, שגם הנביא יחזקאל בעצמו, היאך הוא זכה לדבר כה גדול – ״נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹקִים״, וגילה את מעשה המרכבה, שהם השגות גדולות וגבוהות מאד? ע״י אמונה! זוהי האמונה של הצדיקים!

בליקו״מ ח״ב סי׳ ה׳ גילה רבינו תורה שלימה על אמונה, ונקראת ״תקעו אמונה״ [תורה שנאמרה בר״ה], ושם אומר רבינו, שאדם צריך לחפש בעצמו תמיד איפה הוא אוחז באמונה, ותמיד יבדוק עצמו בזה.

ואיך אדם יודע שאכן הוא חזק באמונה? הניסיון הוא כשעובר עליו משהו שהוא לא בדיוק ציפה לזה... הוא חשב שיהא הכל כסדר, בדיוק כפי שרצה וכו׳, אבל הנה לא נעשה כך בדיוק... ומה עתה נעשה עמך?... אדם שאין לו אמונה כ״כ חזקה – הוא מתבלבל, יש לו שאלות וספיקות ״למה קרה״, ״איך קרה״, הוא מתחיל בהאשמות – הן על עצמו, הן על אשתו והן על הילדים, יש לו כל מיני בלבולים... **אבל מי שיש לו אמונה הוא יודע שכל פרט ופרט מושגח בהשגחה עליונה!** אתה אמנם חשבת שיהיה נעשה כך וכך, אבל הקב״ה הוא היודע באמת מה טוב בשבילך ומה אתה צריך בדיוק...

זוהי האמונה הקדושה, שברור לאדם שאין שום מציאות בלי הקב״ה, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ואין בלעדיו יתברך כלל!

זהו המבחן היכן אתה אוחז באמונה, שאתה מסתכל על עצמך: **איך אתה מגיב במצב שלא היית מוכן לו**; וזה בכל מיני ענייניים – הן בענייני האדם בעצמו, שיש לו כל מיני רצונות שונים, ולא הולך לו בדיוק איך שהוא רצה... ומדברים דוקא מרצונות ושאיפות טובים, שהוא רצה להיות ׳ערליכע־איד׳ – יהודי כשר, ולהיות דבוק בהקב״ה, ללמוד הרבה תורה, להתפלל, לעשות

צדקה וחסד, אבל הנה לא הולך לו בדיוק כפי שרוצה...

אבל באמת, רצונות צריכים להיות תמיד הרבה יותר ממה שעושים בפועל, כי כפי הרצונות הגדולות שיש אזי אז יכולין תמיד לעלות יותר ויותר, אך אם אין לאדם התחזקות של אמונה – יש לו כל מיני קושיות: ״אני רציתי כך וכך; חשבתי שיהא כך וכך; דמיינתי שהכל יהיה ׳ורוד׳, הצדיק יקרב אותי, ויהיה בדיוק כפי שאני רציתי״... אבל למעשה זה לא הולך בדיוק ככה, והמבחן עתה: **׳מה אתה עושה׳?...**

אדם שיש לו אמונה – הוא מתחזק, הוא יודע שהכל מהקב״ה, הוא מבקש הלאה, הוא לא עוזב ומרפה, אלא אומר להקב״ה: **״רבש״ע, אני יודע שזה ממך, ואתה רוצה משהו ממני... אולי עדיין אינני יודע ׳מה׳ אתה רוצה ממני, אבל לכל הפחות אני יודע שכל מה שאתה עושה זה בדיוק בחשבון צדק!״**... אדם כזה זוכה לחיות חיים טובים ושמחים, ושום דבר שבעולם לא מבלבל אותו...

וכך הוא בכל ענייני החיים, ומלבד האמור על ענייני האדם בעצמו, כן הוא למי שמחפש שידוך; ישנם המון קושיות, שאלות ובלבולים: ״למה לא הולך לי״ וכו׳, אדם צריך לבדוק את עצמו באמונה! למה יש לך שאלות וקושיות?! אם אתה תמסור את עצמך לגמרי להקב״ה – תראה שהקב״ה מנהיג את הכל טוב! והנה מציעים לך שידוך, ואינך אומר ״לא, אני חושב שזה לא טוב״... כי באמת, **מה אדם יודע?! ׳בחדי כבשי דרחמנא למה לך?!׳...**

את המשפט הזה אמר ישעיה הנביא לחזקיהו המלך, וכמו שהגמרא מספרת (ברכות י.), שחזקיהו המלך ראה ברוח קדשו שלא יצאו ממנו דורות כ״כ כשרים, הוא ראה שיצא ממנו מנשה – שהיה חוטא ומחטיא רח״ל, ועל כן לא רצה להתחתן... בא אליו ישעיה הנביא ואמר לו ״צַו לְבֵיתֶךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תִחְיֶה״ (ישעיהו לח, א), כי הוא הרי היה חולה, וביקש ברכה מהצדיק – ישעיה הנביא – ואומר לו הנביא שהוא עומד למות, מדוע? כי לא רצה להתחתן; אך כאמור, הוא לא רצה להתחתן מחמת שראה אילו דורות לא טובים יצאו ממנו, ועל כן מנע עצמו.

אך ענה ואמר לו ישעיה הנביא: **״בחדי כבשי דרחמנא למה לך״** – איזו התחזקות זו! פירוש **׳כבשי דרחמנא׳** הייינו דברים של התורה [׳רחמנא׳ זה

התורה] שהם **כבושים** ומוסתרים, למה לך?! הלא יש לך מצוה בתורה להתחתן ולהוליד ילדים? זה התפקיד שלך! אתה רואה ברוה״ק כל מיני דברים – למה לך לעסוק בדברים שהם 'כבשי דרחמנא'?!...

מה מונח בזה? זה דבר ממש 'מרפסין איגרא'... כי לכאורה החשבון שלו היה מאד מוצדק, הרי הוא רואה שיצאו ממנו דורות לא טובים, אבל הנביא אומר לו: **זה לא העסק שלך! בהדי כבשי דרחמנא למה לך?!**

ואם נדקדק במילים אלו, הרי **'כבשי'** כנ״ל היינו דבר שהוא **כבוש** ומוסתר, אך אפשר עוד לומר, ש'כבוש' הוא גם מה שמצינו בהלכות יו״ד בעניין כשרות המאכלים, שיש כל מיני הלכות בבישול – למשל: שלא לבשל בשר בחלב וכו', וההלכה היא (יו״ד קה, סע' א) **״כבוש כמבושל״** – אם אדם שם דבר כבוש, למשל: בתוך בשר בחלב, ה״ז כמבושל [וזה נוגע לכמה מיני הלכות – הן בהלכות שבת וכו'].

וזהו מה שישעיה הנביא אומר לחזקיהו הנביא: מה העסק שלך בזה?... אלו דברים שהם **״כבשי דרחמנא״** – **'כבשי'** היינו מכוסים וכבושים, וכן ללמדו: אפילו שנעשה ענין של 'בישול וכבישה' אצלך, ועובר עליך מה שעובר, תדע היטב שזה מהקב״ה, שלכן הוא מכנה זאת בשם **'כבשי ״דרחמנא״'**, הוא לא אומר ״הנסתרות של **״הקב״ה״**״, אלא **״רחמנא״**, והוא לשון של **'רחמנות'**, וכי אתה יודע את הרחמנות של הקב״ה? אתה יודע את החשבונות שלמעלה?!... לך זה נראה כמו ש**'כובשים'** אותך – הן אם זה לשון של **כיבוש** וניצחון, והן אם זה **כיבוש** שעושין להשביח המאכל [כמו מלפפון הכבוש בחומץ, ונעשה 'מלפפון חמוץ'...], מה העסק שלך בזה?! אתה יש לך תפקיד קדוש – להתחתן, מה יהיה בעתיד – אל תסתכל, ואפילו שאתה רואה ברוה״ק!

כי רוח הקדוש צריך לקרב את האדם להקב״ה – לא לרחק... יש אדם שזכה לאיזו ידיעה חדשה, ללמוד דבר חדש, איזה ענין שלא הכיר, אבל הוא מקבל מזה פחדים... כי הוא למד באיזה ספר דבר־מה, או שבדיוק פתח איזה ספר וראה משהו, ומזה הוא מתחיל לפחוד ולהתבלבל – **'אולי מכוונים עליי כל הדברים שכתובים פה?!'... צריך** לדעת: זה לא משנה אם זה מכתב, או שזה משהו אחר, **הדבר הזה הוא פסול מעיקרו! אם הוצאת איזה לימוד שלילי ממה שראית או שמעת – זה לא**

מהצד של הקדושה! זה מהסט"א! כי "מִפִּי עֶלְיוֹן לֹא תֵצֵא הָרָעוֹת" (איכה גף לח) – אין דבר כזה אצל הקב"ה! הקב"ה הוא מכין לנו את הכל כדי **להתקרב**, אם לפעמים נראה לנו איזה ענין כדבר 'חריף' – נעשה ענין של 'כיבוש' ['כבוש' בחומץ...], זה לפי העיניים **שלך** – איך ש'אתה' מסתכל על זה, אבל למעשה זה '**כבשי דרחמנא**' – זוהי **רחמנות** של הקב"ה, שאנחנו לא יודעים בזה מאומה...

והצדיקים הגדולים הם משיגים את הרחמנות של הקב"ה, שזוהי המעלה של התקרבות לצדיקים, וכן לבוא לקברי צדיקים, שהם ממשיכים עלינו רחמנות כ"כ גדולה שלפי השכל שלנו איננה מובנת כלל, אדם חושב "וכי זוהי רחמנות?!"... וכמו לענייננו, חזקיהו המלך רואה שיהיה לו כזה נכד, אז הוא אומר "למה לי זאת", אך ישעיה הנביא אומר לו "זה '**כבשי דרחמנא**'" – זו '**כבישה**' של '**רחמנות**' הקב"ה! אתה צריך לקיים את המוטל עליך – להתחתן! "אבל עם מי ולמה?!"... ובפרט שהוא בעל מדרגה – בעל רוה"ק, כי באמת חזקיהו המלך היה צדיק אמיתי, ועתה ישעיה הנביא בוחן אותו ואומר לו "צַו לְבֵיתֶךָ" – נגזרה הגזירה ואתה צריך להכין צוואה... מדוע? כי לא קיימת את הרצון של הקב"ה, ועל כן תקבל עונש... "**כבר נגזרה עליך גזירה**"...

אך חזקיהו המלך, צדיק קדוש, הוא לא מתבלבל, הוא שומע את העניין הזה והוא לא מתייאש; איזו התחזקות היתה לו, אחר שכבר קיבל תוכחה מצדיק, והצדיק אומר לו שכבר נגזרה הגזירה, והוא משיב לו דבר [קצת 'חריף']: "**בן אמוץ כלה נבואתך וצא**" – אתה אומר לי בתור נביא מהקב"ה שכבר נגזרה הגזרה והכל אבוד? "**כך מקובלני מבית אבי אבא**" – שזה דוד המלך, שחזקיהו הנביא היה נכדו, "**אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים**" – החרב מונחת על הצוואר ממש, לא יפסיק מלהתפלל אל הקב"ה! **אין דבר כזה יאוש!**

ובזה מונח רמז נפלא: "**חרב חדה מונחת על צווארו של אדם**", מה הכוונה? זהש הס"מ שרוצה לגנוב ממך את כח התפילה, והרמז במילים "**על צווארו של אדם**" – 'צוואר' רומז לעניין של תפילה, וכמו שמפרשים הצדיקים הא דאיתא גבי אברהם אבינו (ב"ב טז:): "**אבן טובה היתה תלויה בצווארו של אברהם אבינו שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא**"; מסבירים

הצדיקים: **'צוארו של אברהם אבינו'** היינו כח התפילה שלו, כי מהצוואר יוצא הקול – כל כלי הדיבור יוצאין מהצוואר.

וזהו **"אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם"** ונראה שהכל אבוד, אבל יש לך חרב יותר חדה, 'חרב' שעליה כתיב (תהלים קמט, ו) **"וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם"**, וכמו שמסביר רבינו (ליקו"מ ח"א סי' ב) שזה ענין של תודה והודאה ושאלת צרכיו, ובעזרת החרב הזו אתה יכול לסלק ולכרות את כל הגזרה הזאת, ובלבד ש"לא תתייאש מן הרחמים", **'רחמים'** דייקא, שהוא ענין ה'רחמנות' הנ"ל, שאדם סומך על הצדיקים, ויודע שיש **'רחמנות'**!

איזה ניסיון היה פה לחזקיהו המלך, שהנה הוא קיבל את התוכחה מהצדיק, והוא אומר שחפץ לתקן העניין, והוא אומר לו "זה כבר מאוחר"... **אתה אומר לי שזה מאוחר? "כלה נבואתך וצאי" לי יש קבלה מהסבא – דוד המלך, שלא מתייאשים!**

כי זו היתה המציאות של דוד המלך במשך כל ימי חייו – עד יום הסתלקותו, רק התחזקות! רק לברוח אל הקב"ה! מילדותו ועד זקנותו היו לו רדיפות, יסורים, מנסים להחליש את דעתו, אך הוא הוריש לנו את ספר התהלים... שכל מזמור זה עוד דביקות להקב"ה! ללמד עוד לימודים נפלאים!

וכבר בתחילת התהלים (מזמור ג): **"מִזְמוֹר לְדָוִד בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם בְּנוֹ"** – איזו צער ויסורים זה, ה' ישמור את עם ישראל, שבן רודף אחר אביו לכלות אותו... [וכמובא בספר מלכים מה הוא עשה], ודוד המלך מצידו: **"מִזְמוֹר לְדָוִד בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם בְּנוֹ"**, ואומר **"ה' מָה רַבּוּ צָרָי"** וכו' – איזה מזמור דוד המלך אמר אז! איזו צרה יכול להיות יותר מזה?!...

ורבינו מסביר איך שדוד המלך מצא נחמה, דהנה איתא בגמרא (ברכות ז:): **"'מזמור' לדוד, 'קינה' לדוד מבעי ליה"** – היה צריך לומר קינות לכאורה... אך אמר: **"שמא עבד או ממזר הוא דלא חיים עלי"**, אומרת הגמ': **"כיון דחזא דאבשלום הוא – שמח, משום הכי אמר מזמור"**; כי הבן סוף כל סוף הוא בן, ובוודאי יבוא לו רחמים על אביו, וכמו שאומר רבינו (שיחות הר"ן, סי' עח) שאפי' אם אדם עושה עוולות, אחר כמה פעמים – יומצא בו איזה יושר, משא"כ עבד או ממזר – סתם גוי רוצח... בן יגיע באיזשהו שלב לעניין של רחמנות! ועל כן אמר דוד המלך "מזמור"... אפילו שבאמת עבר

ביזיונות גדולים וכו׳ – כמו שרואים בתנ״ך מה עבר עליו, איך שברח מירושלים וכו׳ וה׳ ישמור מה עשה שם אבשלום לכל האנשים וכו׳, ובתוך כל זה שמעי בן גרא – ראש הסנהדרין – יוצא תחת ההר ומקלל את דוד המלך ״קללה נמרצת״ רח״ל [׳נמרצת׳ היינו נ׳ואף ר׳וצח וכו׳ כדאיתא בגמ׳], איזה ביזיונות היו ל״דוד מלך ישראל״! והוא עדיין מקבל כח לומר **״מזמור לדוד״**... ואומר ״ה׳ מָה רַבּוּ צָרָי רַבִּים קָמִים עָלָי״ – מסביר רבינו: ׳רבים קמים עלי׳ היינו ׳אני מקים את כולם׳... כל הצרות שעוברים עלי – אני בורח אליך, ואני מחזק את כל נשמות ישראל ביחד, ומעלה אותן לשורשן! (כך מסביר רבינו).

זה מה שחזקיהו המלך אומר לישעיה הנביא – שקיבל מסבא שלו דוד המלך, שהוא מסר לכל יוצאי חלציו: **״אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם״** – יש חרב חדה של הס״מ שהוא מאיים לשחוט, אל תפחד! אתה יש לך חרב יותר חדה! לך יש חרב עם ״שתי פיות״ – כפי שמסביר רבינו – אתה אל תפסיק להודות להקב״ה, ומצד שני – לבקש, והעיקר: **״אל תתייאש מן הרחמים״! אף פעם אל תתייאש! תדע שיש בזה רחמים! אמנם אתה לא מבין מה הם הרחמים, אבל יש בזה רחמים!**

ישעיה הנביא היה מאד מרוצה כשראה איזו התחזקות יש לחזקיהו המלך, וע״כ ממשיך ואומר לו חזקיהו: תן לי את בתך לאשה, ואולי הזכות שלי ושלך תעמוד לנו שיצאו דורות כשרים, ואכן כך היה, ולבסוף יצא ממנו מנשה, וכפי מה שמובא בתנ״ך – הוא בסוף חזר בתשובה, וזה היה באמצע שבישלו אותו בתוך סיר על האש – וחזר בתשובה... הנה כמעט והוא נשרף, והבין שכל העבודה זרה וכו׳ הכל הבל, והוא צעק להקב״ה, והמלאכים קטרגו על כך – ״וכי בגלל שהוא בסיר ועומד להתבשל אזי חוזר בתשובה, לכן שוכחים את כל מה שהוא עשה?!״... והקב״ה ״חתר חתירה תחת כסא כבודו וקיבל אותו בתשובה״, וזאת כי **אין שום יאוש בעולם כלל!** [ומי יודע אם חזקיהו המלך ראה את תשובתו של מנשה, כי אמנם ראה שיעשה מה שיעשה, אבל שלבסוף, כשיהיה על האש, יעשה תשובה ויקרא להקב״ה – לא בטוח שאת זה ראה...].

הכלל, זוהי ההתחזקות של האדם שצריכה להיות לו בכל ענייני החיים, וזה מגיע רק ע״י אמונה – שהוא

מאמין! וכאמור, אם הוא מאמין – זה כמו שרואה את זה ממש, וכלשון ר' נתן כנ"ל: **"אני מאמין, ואני רואה אותם! אני רואה את רבינו ואת כל השבעה רועים ביחד!"...**

הנה עוד מעט יהיה לנו את ימי חנוכה הקדושים, ובסיום השיר "מעוז צור" [המקובל בכל תפוצות ישראל] מבקשים: **"הקם לנו רועה שבעה"** – תקים לנו את 'רועה שבעה', ולכאורה היה צ"ל כתוב "הקם לנו **'שבעה רועים'**", ומהו **"רועה שבעה"** – דמשמע 'רועה' אחד על 'שבעה'? אך זה סובב והולך על הצדיק הגדול – שזה רבינו הקדוש, שהוא כלול מכל הז' רועים יחד, וע"כ מכונה **"רועה שבעה"** – **'רועה'** הכלול מכל ה'**שבעה**' רועים, כי אם אדם זוכה לקבל את הלימודים של רבינו הוא מתקשר לכל הרועים, והראשונים שבהם אלו האבות הקדושים – אברהם, יצחק ויעקב...

ועתה מובן לנו מעט יותר דברי הרמב"ן הקדוש: **"מעשה אבות סימן לבנים"** – שיש אפשרות ללמוד מכל זה לימודים **'למעשה'** איך להתחזק בכל מצבי החיים, ואכן זה ר"ת שמו של הם"מ, כי זהו הנשק היחידי נגדו! אדם יגיד: "וכי פתאום אתעורר לתשובה? מאיפה היחום שלי?!"... **מאיפה היחום שלך? אתה מבני אברהם יצחק ויעקב – האבות הקדושים, תסמוך על כוחם!** זה לא 'סיפור ישן'... אברהם אבינו היה לפני כשלושת אלפים שנה – זה לא כ"כ רחוק מאיתנו... אדם צריך לחיות עם הלימודים של האבות! ו"אבות מכלל דאיכא תולדות" – שזה אנחנו, ואם אנו חיים עם זה – החיים שלנו הם חיים אחרים לגמרי... אדם מקבל כח לעמוד חזק בכל ניסיונותיו! דיברנו מהרצונות של האדם בענייניו הפרטיים, וכן בשידוכים – הוא לא מתבלבל, רק מוסר עצמו לגמרי להקב"ה **"רבש"ע, אתה יודע מי הזיווג שלי!"** והוא מתחזק! הוא לא אומר "זה לא מתאים לי... אני לא צריך את זה"... הוא נעשה 'מבין' בכל העניינים הללו, הוא יודע ב'כבשי דרחמנא'... הוא חושב שמבין בכל העניינים הכבושים שאצל רחמנותו של הקב"ה, בשעה שהוא לא מתחיל לדעת כלום! חזקיהו המלך היה נביא, וראה ברוח הקודש שיצא ממנו כזה נכד, ולכן חשב להימנע מלהתחתן, אבל אדם פשוט אפילו לא מתחיל בכלל להגיע ולדעת משהו ב'כבשי דרחמנא'... "אבל זה לא נראה לי... אין פה מספיק יחום, אין מספיק כסף, יופי" וכו' כל מיני חשבונות שיש לאדם – "זה לא בדיוק האופי שלי"... **אתה פסקת את זה על**

עצמך, ומי יודע מה איבדת מחמת זה... אבל אדם שהוא מקורב לצדיק – הוא מקבל התחזקות... ולזה זכה חזקיהו המלך, אפילו שישעיה הנביא אמר לו ״צו לביתך״ וכו׳ הוא לא התייאש, **איזו התחזקות היתה לו!** ישעיה אמנם היה הנביא, אבל אומר לו חזקיהו **״כלה נבואתך וצא״**, זאת אומרת: אין יאוש!

ושוב נדגיש את האמור לעיל: **נבואה, רוח הקודש, פתיחת ספר כלשהו, קיבלת התחזקות? קיבלת איזו התעוררות להקב״ה? השגת רעיון איך להתחדש עכשיו מחדש? זה בסדר גמור... כיוונת לכיוון הנכון... אבל אם קיבלת משהו שלילי – חלישות הדעת, ״תראה מה כתוב פה – מרחיקים אותי, לא צריכים אותי״ וכו׳, זה הס״מ! זה בדיוק הס״מ! שהוא אומר שהכל אבוד...**

זה מה שהשיב לו חזקיהו המלך: **״כלה נבואתך וצא״** – אין דבר כזה שהכל אבוד! **״כלה נבואתך״** – ׳כַּלֵּה׳ **אותיות** ׳כַּלָּה׳, **״כִּ״י לַ״ח׳ הַ׳מְלוּכָה״** (תהלים כב, כח) **ר״ת ׳כַּלֵּה׳, ״וצא״** – רומז ליחוד עליון [צ״א], כי ״אני שומע מהמילים שלך שיש לי בזה ניסיון, ועלי לא להיכנע ולא להתייאש, ואני מקבל על עצמי עכשיו להתחיל את החיים מחדש ולהתחתן, ויהיה מה שהקב״ה רוצה״...

זו דוגמא של **״מעשה אבות סימן לבנים״**; ויכולים להיכנס לפרטים רבים בזה: ב׳שלום בית׳ של האדם, לא תמיד זה כמו שתיאר... ראשית תתבונן: ״מי פה האחראי?״ אתה זורק הכל על אשתך, האשה זורקת הכל על הבעל, תתבונן לרגע: ״הנה זכית להתחתן, יש לך בית ב״ה, יש לך אשה, ויש לך כבר ילדים (ויהיו עוד בעז״ה), תמצא את האמונה כאן! זכית להתחתן ב״ה? תן תודה להקב״ה על שב״ה ריחמו עליך מהשמים וזכית למצוא את בת זוגך/בן זוגך! זה לא כל מה שתיארת בדיוק שיהיה? **היכן האמונה שלך?! אולי אתה אשם קצת בדבר?... אולי אם היית מתנהג קצת ׳כמו בן אדם׳ היית רואה שזה לא כ״כ מר כמו שחשבת... אולי אתה הגורם את זה?... זה ענין של ״כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים״** (משלי כז, יט) **– איך שאתה מתנהג, כך אתה מקבל חזרה!**

בעלי המוסר המשילו את זה לאדם העומד בפני ׳ראי׳, והוא נכנם בכעס ועצבים, והוא עוד יותר מתעצבן כשהוא רואה ש׳האדם ממולו׳ נראה כ״כ עצבני, והוא מחליט לתת ׳לו׳ איזו מכה, ושובר את ה׳ראי׳ ומקבל את

הכל חזרה... משא"כ אם היה מסתכל על 'האדם שבראי' עם חיוך גדול על הפנים, הנה הוא רואה שמחייכים חזרה אליו... איזה יופי זה...

כך הוא בדיוק בתוך ביתו של אדם, בדיוק כפי שאתה מראה פנים – כך חוזר אליך, כי האשה היא "עזר כנגדו" – כמו 'ראי' שכנגד האדם, ואם אדם יודע את זה – הוא מתגבר עם כל הכוחות לעשות את הכל שיהיה רוגע, שמחה ושלום, ואם יש משהו שהוא עדין 'לא 100%', סימן שעדיין לא התפללת מספיק... תבנה את הבית שלך! איך? ע"י תפילה, כי 'תפילה' נקראת 'בית', בחי' (ישעיהו נו, ז) **"כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה", ואם יש לפעמים איזה דוחק ומיצר – מה עושים? מתפללים!**

שזו ההתחלה של פרשת השבוע, שהתורה הקדושה פותחת לנו חלון לבית של יצחק אבינו ורבקה אמנו, וכמה **"מעשה אבות סימן לבנים"** מתקיים בזה! הפרשה פותחת **"ואלה תולדות"**, והזכרנו דברי הגמ': "אבות מכלל דאיכא תולדות", הקשר שלנו עם האבות הק', והפרשה קיבלה כינוי **"תולדות"**, שזה כל אחד ואחד, שהוא מיוחם להאבות הקדושים, שמהם **"סימן לבנים"** בלימודם הנפלא, ובפרשתנו אנו רואים איזה "בית של תפילה" בית ליצחק ורקבה.

ומעניין הוא, שמזכירין זאת ברמז בכל תפילת שחרית של שבת קודש, דהנה ההתחלה של "תפילת שחרית של שבת" בעיקר מתחלת מ"נשמת" כשאומרים **"שוכן עד מרום וקדוש שמו"** [אמנם אומרים פסוקי דזמרה מיוחד של שבת, אבל עיקר התפילה מתחיל במילים אלו] – **'שוכן עד'** זה הקב"ה, בחי' (ישעיהו כו, ד) "בִּטְחוּ בַה' עֲדֵי עַד", **'מרום וקדוש שמו'**. **'וכתוב רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּה'** – הצדיקים מהללים תמיד להקב"ה, וזה היופי והנאוה שלהם – **'לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה'**, בזה שמהללים להקב"ה – זה היופי שלהם! כי זה היופי של בן אדם, שזוכה להודות ולהלל להקב"ה, זורק את כל הבלבולים ואומר **"רבש"ע, מודה אני לפניך על הכל!"...**

בליל שבת קודש, אחר "שלום עליכם" [שהוא פיוט קדמון המקובל לאמרו בכל תפוצות ישראל], מודפס בסידורים תפילת "ריבון כל העולמים", שהיא תפילה מאד מאד מעוררת, ובתוך תפילה זו אומרים: **"מודה אני לפניך ה' אלקי ואלקי אבותי על כל החסד[1] אשר**

[1] ממוהרא"ש שמעתי תמיד שהיה חוזר על זה כמה וכמה פעמים - **"על כל החסד, על כל החסד, על כל החסד אשר**

עשית עמדי, ואשר אתה עתיד לעשות עימי״ – לא מודים רק על החסדים שכבר נעשו עם האדם, אלא כבר מודים גם על כל החסדים שבוודאי הקב״ה עוד יעשה עמנו, וצדיקים שאלו: מדוע להודות על משהו שעדיין לא נעשה? כשיבוא החסד – תן תודה על זה... מדוע להקדים עתה ולומר תודה על משהו שיהיה בעתיד?

הסבירו הצדיקים: זה דומה לילד חכם, שהוא יודע שיש לאביו איזה ממתק – סוכריה, והוא גם יודע שאין לו חשק כ״כ לתת תו... [אולי כי לא התנהג כ״כ יפה וכדו׳], מה עושה ילד פיקח? הוא מיד עושה ברכה: **״ברוך אתה ה׳ אלקינו מלך העולם שהכל נהיה בדברו״**... מה יכול האבא לעשות?... הוא לא רוצה שיהיה, ח״ו, ברכה לבטלה, אז הוא נותן לו את הסוכריה בעל–כרחו...

אותו דבר אנחנו עושים: אנו מודים להקב״ה ״על כל החסד אשר אתה עתיד לעשות עימי״ – כבר מודה על החסדים שבוודאי יבואו, אומר הקב״ה ״הרי האדם הזה כבר הודה לי, צריך לראות שזה לא יהיה לבטלה... הוא נתן לי תודה, ועלי לראות למלאות התודה שלו שכבר נתן״...

זה פירוש הלשון המרגשת בתפילה זו **״על כל החסד אשר עתיד לעשות עימי״**, וזה פירוש **״לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה״** – מהו היופי וה׳**נאוה**׳ של הישרים? תהילה! להודות להקב״ה! זה הכי יפה להם!

ואח״כ אומרים: **״בפי ישרים תתרומם״** – שהקב״ה מתרומם, כביכול, בפה של הישרים, **״ובשפתי צדיקים תתברך״** – הקב״ה מקבל, כביכול, ברכות מהשפתיים של הצדיקים, **״ובלשון חסידים תתקדש״** – הקב״ה מקבל, כביכול, קדושה מהלשון של החסידים [הרי הזכרנו פֶּה, שפתיים, לשון], **״ובקרב קדושים תתהלל״** – כל הקרביים – היינו המהות של הצדיקים, בחי׳ (תהלים לה, י) ״כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה״ – כל הקרב של הקדושים, זה הלל להקב״ה!

אומר האר״י הקדוש, שכאן מרומז יצחק אבינו ורבקה אמנו [בסידורים רבים אותיות שמותם כתובות בגדול]: במילים י׳שרים, **צ**׳דיקים, ח׳סידים, ק׳דושים, מרומז **׳יצחק׳**, ובמילים תתר׳ומם, תתב׳רך, תתק׳דש, תתה׳לל, מרומז **׳רבקה׳**; ומדוע דוקא בתחילת

עשית עימדי"; כי אם אדם רק מתחיל להזכיר לעצמו את כל החסד שראה עד עכשיו - אין אפילו מילים להודות להקב"ה...

התפילה של שבת קודש מזכירין זכותם של יצחק ורבקה?

עפ״י האמור מובן מאד, כי התורה הקדושה פותחת לנו חלון לבית של יצחק ורבקה, מה נעשה ומה קורה באותו בית... הנה התחתנו, וכבר עברו עשר שנים ועדיין אין ילדים, מה עושים? **מה הם עושים כל הזמן?** את מספרת לנו התורה... איזו לימוד! איזו התחזקות!

לפני כן אומר הפסוק ״**וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם**״ – יצחק הוא מיוחם... אבל רבקה לא כ״כ מיוחסת, וכמו שהתורה מספרת תכף בפסוק השני: ״**רִבְקָה בַּת בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי מִפַּדַּן אֲרָם אֲחוֹת לָבָן הָאֲרַמִּי**״ – לא מספיק שהיא בת בתואל, אלא אף אחותו של לבן הארמי... מדוע התורה מספרת זאת? להראות וללמד: יצחק ככה – עם יחוסו, ומאידך רבקה – שונה ממנו, אך **שניהם ׳באותו דף׳...**

ואומר הפסוק: ״**וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה׳ לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה הִוא וַיֵּעָתֶר לוֹ ה׳**״; אומר רש״י: ״**לו ולא לה, שאין דומה תפלת צדיק בן רשע לתפלת צדיק בן צדיק**״; ובפשטות, הקב״ה נעתר דוקא לתפילותיו של יצחק כי הוא היה צדיק בן צדיק, וזה יותר חשוב לכאורה מתפילת צדיק בן רשע.

וסיפרתי פעמים רבות את אשר ארע פעם בשיעורו של מוהרא״ש בפרשת תולדות, שהקריא אז את הרש״י הזה – ״שאין דומה תפילת צדיק בן רשע״ וכו׳, ושאל אחד מהמשתתפים: תפילת צדיק בן רשע פחות חשובה? הלא הוא ׳בעל תשובה׳, האבא שלו כזה רשע, ואעפ״כ חזר בתשובה? הרי ידוע לנו כלל גדול (ברכות לד:): ״במקום שבעלי תשובה עומדין, צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד״; בעל תשובה הוא בדרגה יותר עליונה, א״כ מדוע אין דומה תפילתו לתפילת צדיק בן צדיק?!...

היה שם איזה יהודי פשוט מאד, ופתאום אמר: ״**מוהרא״ש, לי יש תשובה!**״ ונטל רשות לומר דבריו, וכך אמר: ״**הקב״ה לא ענה לתפילה של רבקה כ״כ מהר כי הקב״ה רצה שהיא תתפלל עוד! ואכן ״אינו דומה תפילת צדיק רשע לתפילת צדיק בן צדיק״, כי תפילת צדיק בן רשע הרבה יותר מקובלות למעלה בשמים, ועל כן אומרים ״שיתפלל עוד! לא עונים! תמשיך להתפלל!״**... צדיק בן צדיק הוא פועל מיד כשהוא מתפלל, אבל צדיק בן רשע – רוצים לשמוע

תפילותיו, נמצא ש״אינו דומה, איננו גירעון, אלא אדרבה, לא עונים לו מחמת שרוצים לשמוע עוד את תפילותיו... וכדאיתא בגמ׳ בפירוש (יבמות סד.): **״מפני מה היו אבותינו עקרים? מפני שהקב״ה מתאוה לתפלתן של צדיקים״**; הקב״ה אוהב את התפילות! אזה קב״ה אהב את התפילות של רבקה, ורצה שהיא תמשיך להתפלל...

אבל התורה הקדושה מתארת לנו איך זה היה נראה – יצחק אבינו הוא בן אברהם, רבקה אמנו **״בַּת בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי מִפַּדַּן אֲרָם אֲחוֹת לָבָן הָאֲרַמִּי״**, מה הם עושים? אומרת התורה: **״וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה׳ לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ״** – יצחק אבינו מתפלל לה׳ **׳לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ׳**, הבה ונלמד כמו בת״ת בכיתה א׳: **״וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה׳ לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ״** – אל מול אשתו; **איזה חינוך קדוש! איזה בית נפלא שהבעל ב״ה מקורב לרבינו, והוא מתפלל תמיד, ועוסק בתפילה!** יכול להיות שהוא עוסק בתפילתו באיזה מקום חסוי, ולא רואים אותו, מהיכן אשה תדע בכלל היכן הוא?... אבל יש גם ענין של **לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ״** – לעשות את זה בתוך הבית, **״למען ילמדו״!**

איזה חינוך קדוש וטהור הוא שאדם מכנים את התפילה לתוך הבית ג״כ! מדבר מזה, מחנך את בני הבית – האשה והילדים: ״העסק שלנו תמיד הוא תפילה!״...

ואיזה סוג תפילה? אומר המדרש (ב״ר סג, ה): **׳וַיֶּעְתַּר יִצְחָק׳ – שֶׁשָּׁפַךְ תְּפִלּוֹת בְּעֹשֶׁר**; תפילות בעשירות! מוהרא״ש היה תמיד מסביר בזה, שכשם שיש לעשיר בכל כים ובכל מקום איזה שטר של כסף – היכן שמכנים ידו יוצא כסף... כך תשפוך תפילות! על כל דבר – קטן או גדול – תתפלל!

ולאשה מותר לראות את זה... היא רואה איך שבעלה חזק בתפילה תמיד! הנה הגיע איזה חשבון שלא צפית שיגיע – מאיפה הוא הגיע... קיבל אזהרה על המשכנתא מהבנק... **מה עושים?!** בן אדם מתבלבל ונבהל לגמרי... אבל **״וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה׳ לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ״** – העצה היחידית היא לברוח אל הקב״ה!

ומובא מצדיקים: **׳נֹכַח׳** ר״ת **נ׳שמת כ׳ל ח׳י**, וזהו **״לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ״**, וזה קשור לדברי האריז״ל הנ״ל, שיצחק ורקבה מרומזים ב״שוכן עד״ – שאת זה אומרים אחר אמירת **״נשמת כל חי״** [שזה בעצם ההתחלת של תפילת

ששחרית של שבת], ואומרים אז **״נשמת כל חי תברך את שמך ה׳ אלקינו ורוח כל בשר תפאר ותרומם זכרך מלכנו תמיד״**, ודייקא בשבת קודש אומרים זאת, כי בשבת ביותר אדם זוכה לישוב הדעת – אין בנקים, אין חשבונות, אין חובות, אלא רק **״נשמת כל חי תברך״** – אז הוא הזמן להודות להקב״ה!

ואת יצחק מלמד בתוך הבית שלו, שזהו **״וַיְעַתֵּר יִצְחָק לַה׳ לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ״**, והיא רואה מה זה ׳תפילות בעשירות׳, ועי״ז זוכה להיות עשיר, במה אתה עשיר? **״אני עשיר בתפילות!״...**

ואדם שיש לו עושר בתפילות, ממילא יש לו עושר בגשמיות! וכמו שרבינו אומר (ליקו״מ ח״א סי׳ ט): **״וּכְפִי שֶׁמְּפַרְנֵס לְאָבִיו שֶׁבַּשָּׁמַיִם בִּתְפִלָּתוֹ״** – איזו לשון נפלאה! לכאורה מה שייך לפרנס להקב״ה בתפילה? וכי הקב״ה צריך פרנסה כביכול? **כן! בתפילות שאתה מתפלל, בזה אתה מפרנס – כביכול – להקב״ה!** ממשיך רבינו ואומר, שכפי שאדם מפרנס להקב״ה בתפילה: **״כֵּן נוֹתְנִין לוֹ פַּרְנָסָתוֹ״** – תהיה עשיר! לא יחסר לך כלום! העיקר – תעסוק בתפילה! תבקש! הן אתה תבקש, והן אשתך תבקש, ולא יחסר לכם כלום!

ועל המילים **״לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ״** אומר רש״י: **״זֶה עוֹמֵד בְּזָוִית זוֹ וּמִתְפַּלֵּל, וְזוֹ עוֹמֶדֶת בְּזָוִית זוֹ וּמִתְפַּלֶּלֶת״**; וכאן התורה ׳פותחת לנו חלון׳ אל תוך בית יצחק ורקבה: **תראו מה נעשה בבית הזה! יצחק עומד בזווית אחת, רבקה בזווית השניה, ומתפללים להקב״ה! איזה זוג קדוש! ״הנה צריכים ילדים – מתפללים!״ וזה כולל את הכל – להתפלל על הכל!**

ואחר כמה פסוקים כבר רואים מעין הנ״ל עם חזקיהו המלך וישעיה הנביא, דהנה רבקה אמנו עוברת הריון קשה מאד – **״וַיִּתְרֹצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ״**, ועל זה אומרים חכמינו הקדושים (ב״ר סג, ו) **״בְּשָׁעָה שֶׁהָיְתָה עוֹמֶדֶת עַל פָּתְחֵי כְנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת יַעֲקֹב מְפָרְכֵם לָצֵאת, וּבְשָׁעָה שֶׁהָיְתָה עוֹבֶרֶת עַל פִּתְחֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים עֵשָׂו רָץ וּמְפָרְכֵם לָצֵאת״**; מצד אחד היא שמחה שהילד הזה רוצה לצאת לביהמ״ד, אך מאידך לא הבינה מדוע הוא רוצה לצאת לבתי ע״ז רח״ל, כי היא חשבה שזה ילד אחד (כמובא במפרשים), ״וכי הוא פוסח על שתי הסעיפים?!״... הנה הוא רוצה לצאת לביהמ״ד, והנה הוא רוצה לבתי ע״ז רח״ל...

תכף אומר הפסוק: ״**וַתֹּאמֶר אִם כֵּן לָמָּה זֶּה אָנֹכִי**״ – בשביל מה אני צריכה את זה?... שזו בדיוק שאלתו של חזקיהו המלך: עומד לצאת ממני מנשה, אז למה אני צריך את זה?... כך חשבה רבקה: אמנם הילד הזה רוצה ללכת לביהמ״ד, אבל יחד עם זאת גם רוצה לצאת לבתי ע״ז?!...

מה עשתה? ״**וַתֵּלֶךְ לִדְרֹשׁ אֶת ה׳**״ – הולכת אל הצדיק, וכדאיתא במדרש שם, שמיד הלכה לבית מדרשו של שֵׁם – צדיק הדור, והיא מספרת כל זאת ושואלת ״מה יהיה?!״...

והצדיק, כמובן, מלא התחזקות, והוא אומר לה: אל תפחדי! וכלשון הפסוק: ״**וַיֹּאמֶר ה׳ לָהּ**״ – זה רוח הקודש ונבואה שנמסרת לְשֵׁם הצדיק למסור לה: ״**שְׁנֵי גוֹיִם בְּבִטְנֵךְ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמֵּעַיִךְ יִפָּרֵדוּ וּלְאֹם מִלְאֹם יֶאֱמָץ וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר**״ – מדובר על שני ילדים...

איזו צדקת היתה רבקה אמנו! הרי היא היתה ג״כ יכולה להגיד כמו חזקיהו המלך – ״יצא ממני עשו, למה כדאי לי לעבור את הדריון הזה?!״... אבל הצדיק מגלה לה שזה מן השמים – צריך להיות יעקב וצריך להיות עשו, ושניהם ״זֶה לְעֻמַּת זֶה״, ו׳בהדי כבשי דרחמנא למה לך?׳ – למה את צריכה להתבלבל מזה? זה מה שהקב״ה גזר, ואת צריכה לקבל את זה...

זוהי ההתחלה של עם ישראל, כי יעקב אבינו היה האב השלישי שממנו יצאו י״ב שבטי י״ה, אבל היה לו אח – עשו... וכמובן, כל מה שעם ישראל סבלו – ועדיין סובלים – זה בגלל עשו, אבל אלו דברים שהם ׳**כבשי דרחמנא**׳ ואין אנו מבינים בזה מאומה, אבל אנחנו סומכים על אמונה!

וזו היתה הזכות של רבקה אמנו, שהיא קיבלה מבעלה יצחק אבינו את הכח הזה – ״**אנחנו עוסקים בתפילה! מתפללים להקב״ה!**״ וכשהיה לה איזה צער – מיד הלכה ״**לִדְרֹשׁ אֶת ה׳**״, אל צדיק הדור; כמובן, גם יצחק אבינו בעלה היה צדיק של אותו הדור, ובכל זאת היא הלכה דיקא לבית מדרשם של הצדיקים, וכנראה כדי לא לצער את בעלה, על כן הלכה אל הצדיק לשפוך את נפשה לפניו שהיא מפחת מאד מה יהיה עם אותו הילד שרוצה לילך גם לביהמ״ד וגם לבית ע״ז... ומגלה לה הצדיק שאלו שני דברים נפרדים, ומוסיף ואומר ״**וּלְאֹם מִלְאֹם יֶאֱמָץ**״ – אין מה לפחד, כי כשזה מתמלא – השני נופל ומתבטל, וכמו שכתוב בהמשך הפרשה: ״**הַקֹּל קוֹל**

יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו״, ואומרים חכמינו הקדושים (ב״ר סה, כ): **״כָּל זְמַן שֶׁקּוֹלוֹ שֶׁל יַעֲקֹב מְצוּי בְּבָתֵּי כְנֵסִיּוֹת אֵין הַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו״** – כל הטומאה שלהם מתבטלת! אם יעקב יהיה חזק עם הקול הקדוש שלו – **קול** תורה **וקול** תפילה, שלזה רומז כפל הלשון **״הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב״** – אזי כל הע״ז והטומאה שלהם נופלת!

זה מה שגילה לה שֵׁם הצדיק, והוסיף ואמר לה: **״וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר״**, ופירשו צדיקים [שמעתי זאת פעם ממוהרא״ש], דהנה ה״צעיר״ זה יעקב, שהוא יצא השני – אחר עשו שיצא ראשונה, ועל כן נקרא **״צעיר״**, אבל **״וְרַב – יַעֲבֹד צָעִיר״** – הצעיר יעבוד ב״**רב**״, היינו בכח ואימוץ הלב, והוא יזכה לכבוש את הכל! אמנם הוא הצעיר, אבל **״וְרַב יַעֲבֹד״**!

והמילה **״ורב״** עולה כמנין **יצח״ק**, כי יעקב הוא ההמשך של אביו, וכמ״ש בתחילת הפרשה: **״וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם״**, ולא כתוב כלום... רק אח״כ כתוב על יעקב ועשו, ולכאורה היה צריך מיד להיות כתוב ״ואלה תולדות יצחק בן אברהם – **יעקב ועשו**״, ורש״י מתרץ את השאלה ואומר: **״ואלה תולדות יצחק – יעקב ועשו האמורים בפרשה״**; רש״י מרגיע אותך... אתה רוצה לדעת על אילו 'תולדות' מדברים פה, אז אומר רש״י, בהמשך הפרשה מדברים על התולדות... אבל מי ה'תולדות' של יצחק? יעקב אבינו! האבא השלישי, שהקים את כל י״ב שבטי י״ה... ולכן **״ורב״** – הוא יצחק אבינו, **״יעבוד צעיר״** – הצעיר, שהוא יעקב, יעבוד עם הכוחות שהוא קיבל מאביו!

ואם מתבוננים קצת בפסוק הראשון רואים עוד דבר נפלא, הפסוק אומר **״וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם״**, והכוונה על יעקב ועשו האמורים בהמשך של הפרשה כנ״ל, אך מהו ההמשך **״אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק״**? אם נלמד את הפסוק כמו ילדים קטנים: 'ואלה תולדות יצחק בן אברהם' – אלו הם הבנים של יצחק בנו של אברהם, מי הבנים? 'אברהם הוליד את יצחק'... כך לכאורה צ״ל הפירוש, שהתולדות של יצחק בן אברהם הוא ש**״אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק״**... מה הביאור בזה?

גנוז פה סוד נפלא: אדם שזוכה לחזור בתשובה, להיות דבוק בהקב״ה, הוא כביכול מוליד את האבא שלו! וכמו שאומר הרה״ק מראפשיץ זי״ע בפרשת נח על הפסוק **״נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו״** – אומר בספרו הקדוש 'זרע קדש': נח היה צדיק תמים

״**בְּדֹרֹתָיו**״ היינו עם הכוחות של הדורות שעתידים לצאת ממנו! הוא עבד את הקב״ה עם הכוחות של הילדים שיצאו ממני! והם גרמו לו שיהיה ״**נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים**״, כי ״**הָיָה בְּדֹרֹתָיו**״ – הדורות שיוצאים ממנו נותנים לו את השלימות!

וזה מרומז גם בפסוק הזה של פרשת השבוע: ״**וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם**״, מה הם? ״**אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק**״ – מה שאברהם אבינו זכה לבן כזה, זה השלים אותו!

כשזוכים לחנך ילדים ולהכניס בהם אמונה ואהבת התפילה, אזי נעשה שהוא – כביכול – מוליד את האבא! הוא אמנם נולד מהאבא, אבל עתה הוא בעצמו מוליד את האבא! שהאבא רואה ״ב״ה אני זוכה לראות את הפירות של החינוך שלי!״...

ובפרט כשאדם עושה את הכל לזה, ובעיקר – מתפלל להקב״ה; לאו בכל פעם זה כמו שהוא רוצה, הוא לא מבין ב׳**כבשי דרחמנא**׳, לפעמים לא כל דבר הוא מושלם, אבל יש לו אמונה! הוא יודע ש״**אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם – אל יתייאש עצמו מן הרחמים!**״.

וגבי מה שמביא רש״י דלעיל על עבודת התפילה בבית יצחק ורבקה ״זה עומד בזוית זו ומתפלל, וזו עומדת בזוית זו ומתפללת״, הלשון של המדרש (ב״ר סג, ה): ״**מְלַמֵּד שֶׁהָיָה יִצְחָק שָׂטוּחַ כָּאן, וְהִיא שְׂטוּחָה כָּאן**״ – ענין של השתטחות, בחי׳ (תהלים כט, ב) ״הִשְׁתַּחֲווּ לַה׳ בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ״, זה מה שקיים יצחק אבינו – ״**שטוח**״ על הרצפה ומתפלל אל הקב״ה שיזכה לישועה, וכן רבקה שטוחה ומתפללת על הישועה; כי צדיקים מסרו עצמם לגמרי! שזה ענין ההשתטחות המוזכר בכמה מקומות – השתטחות על קברי צדיקים וכו׳, ופעמים מכונה בשם ״נפילת אפיים״ [וכמו שהגמ׳ אומרת, שאם אדם בטוח כמו יהושע בן נון שיתקבל וכו׳], וההשתטחות זה ענין של ביטול גמור של האדם, שמבטל עצמו לגמרי! וזה מה שעשה יצחק אבינו, ואכן רש״י אומר הלשון ״זה **עומד** וזו **עומדת**״ – ענין של ׳עמידה׳, כי ״אין עמידה אלא לשון תפילה״, אבל המדרש אומר שהיה יצחק **שטוח** ומתפלל והיתה רבקה **שטוחה** ומתפללת; ביטול גמור! ויודעים שהישועה תבוא ע״י תפילה!

זה הלימוד של התחלת פרשת השבוע [בכל פסוק ופסוק מהפרשה יש לימוד,

ודיברנו מהתחלת הפרשה], לזכור היטב שאנחנו נכדים מיוחסים לאבות הקדושים, ועלינו ללמוד מדרכיהם – "**וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה' לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ**", '**הבית הזה צריך להיות מלא עם תפילה!**' ואזי הוא מובטח: "**וַיֵּעָתֶר לוֹ ה'**" – שהקב"ה מקבל את התפילות, ומשפיע ג"כ ישועות **בעושר!** אמנם חכמינו הקדושים אומרים על תחילת הפסוק – "**וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה'**", שהוא שפך תפילות בעושר, אך לא ממשיכים לומר על סופו של הפסוק – "**וַיֵּעָתֶר לוֹ ה'**", אבל זה מובן מעצמו: '**ויעתר**' לשון עשירות, היינו שהשם יתברך ענה לו ג"כ בעשירות! עשירות ברוחניות ועשירות בגשמיות!

ומובא מצדיקים (בספרי האדמורי"ם מויז'ניץ) על הפסוק "וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה' לְנֹכַח **אִשְׁתּוֹ**" – '**אִשְׁתּוֹ**' ר"ת **א**'הבת **ת**'ורה **ו**'יראת **ש**'מים; שזו היתה התפילה של יצחק אבינו "**לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ**" – '**נכח**' ר"ת **נ**'שמת **כ**'ל **ח**'י כנ"ל, וכדברי האר"י הקדוש, ששם מרומזים יצחק ורבקה כנ"ל, למה דוקא הם זכו? כי אין דבר כזה שהתורה מראה דוגמא מזוג קדוש (הלשון שמזכיר רבינו בליקו"מ ח"ב סי' לב), שכך נראה הבית שלהם, שמתפללים הרבה, ו"שטוחים בתפילה"...

ומה עיקר התפילה שלהם? "**לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ**" – '**אשתו**' היינו שיזכו לילדים שיש בהם **א**'הבת **ת**'ורה **ו**'יראת **ש**'מים; וזהו "**וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ**" – '**וַתַּהַר**' אותיות '**תּוֹרָה**', שהבית הזה כבר קיבל צורה של **תורה ותפילה**! שזוהי העשירות הכי גדולה! אדם אומר "וכי אני עשיר?"... **כן! יש לך עשירות! בבית שלך מדברים דיבורי אמונה, יש 'קו תקשורת', זו המתנה הכי גדולה! זו העשירות הכי גדולה! צריך כסף? הקב"ה כבר יעזור... וכמו שאומר רבינו כנ"ל: אתה תפרנס בתפילה – ותקבל עשירות בחזרה!**

אבל העיקר שיתקיים "**וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ**" – '**ותהר**' אותיות '**תורה**', ועי"ז מתקיים (תהלים קיג, ט) "**מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה**" – איזו שמחה יש כשזוכים לכאלו ילדים! מחנכים אותם בלימודי הבי"ת, שיתחילו מאז שיכולים לקרוא! "הנה, תעשו! זה העושר שלנו!"... **זו העשירות שלנו! שיש ילדים ההולכים בדרכי האבות הקדושים, ומשתמשים עם "מעשה אבות סימן לבנים"...**

הקב"ה יעזור לנו, שנזכה ללמוד מכל לימודי התורה עצות והנהגות ישירות (כדברי רבינו בליקו"מ ח"א סי' סא) – שנלמד לימודים מכל דבר, וזה לא יהיה

סתם סיפור שקוראים... **לא! לעובדא ולמעשה!** אני עכשיו בונה הבית שלי ככה! מה היה עד עכשיו – אני לא יודע... אבל אני משתמש עם הקבלה של דוד המלך ״**אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתייאש עצמו מן הרחמים!**״ מה היה עד עכשיו – אני לא יודע... מעכשיו אני מתחיל! פרשת ׳**תולדות**׳ – ״אבות מכלל דאיכא תולדות״, וזו לידה חדשה! התחדשות!

הקב״ה יעזור, שנכה להתחדש בלימוד התורה, בתפילה, בשלום בית, נחת מהילדים, ונזכה בקרוב לגאולה שלימה!

זכות הדפסת והפצת הגיליון

לעילוי נשמת האישה הכשרה הצדקת
חינקא חיה באבא בת רבי אברהם דוב
ע״ה, ולע״נ הרה״ח ר׳ בנימין ביניש בן ר׳
יחזקאל שרגא ז״ל ולע״נ הצדקת רעכיל
בת ר׳ יצחק ע״ה ולעילוי נשמת מיכל
רונית ע״ה בת שרה ויצחק.

להצלחת בנימין בן אהרן נ״י וכל משפחתו
ולהצלחת כל התורמים והעוסקים
במלאכת הקודש שיחיו.

ולרפואתם המהירה של
נתן יחזקאל שרגא בן חינקא חיה באבא
נ״י
הילד ישי בן סילקא יעל נ״י
ולרפואת צוריאל בן סגולה סיגלית נ״י
נעמי מרים בת חוה תחי׳
סילקא יעל בת אביבה תחי׳
משה בן אירן נ״י

ולע״נ ר׳ שלמה חנוך חרש ז״ל בן ר׳ ישראל
משה, האשה ליאת שרה בת מרדכי ע״ה,
ר׳ יעקב דוד בן אברהם ז״ל, מרת איטה
בת הירש, האישה הכשרה מרת חנה בילא
בת ברוך ע״ה. ולעילוי נשמת הדסה
שולמית בת יצחק מנחם שיבלט״א. לע״נ
אליעזר שלמה ז״ל בן בנימין שיבלחט״א.
לע״נ אהרן בן שלמה ז״ל, לע״נ הילד
יהונתן ז״ל בן אושרה דינה תחי׳ ולע״נ
סיוון בת אליהו ע״ה

ניתן לקבל מידי שבוע במייל את הגליון
״אשי ישראל״ בכתובת
3070817gm@gmail.com
להצטרפות לרשימה התפוצה

לתרומת עבור העלון לרפואה הצלחה וכדו׳ ניתן לפנות לטלפון: 052-7691732